

Güllü Mustafayeva – 105

Danişan rəsmlərin solmayan rəngləri

Azərbaycan rəssamlıq sənətinin çoxşaxəli olmasında qadın boyakarların da rolu danılmazdır. Gözəl əsərlər yaradan qadın fırça ustalarımızdan biri də Güllü Mustafayeva olub.

Türkmənistanın Cərcö şəhərində dünyaya göz açsa da, Güllü xanım əslən Şamaxıdan idi. Atası Mirzə Ələkbər Sabirin qohumu, anası isə Seyid Əzim Şirvaninin nəslindəndən olub. O, 8 yaşında ikən ailəsi Bakıya köçüb. Yaşadıqları qədim İçərişəhərin özünəməxsus ab-havası gənc qızın boyakarlığa könül verməsində az rol oynamayıb. Bəlkə də rəngli karandaşlarla çəkdiyi ilk sınaq rəsmlərini elə üzündə tarixin sirli-sehirli “qırıq”ları olan İçərişəhərə həsr edib.

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunu bitirdikdən sonra müstəqil yaradıcılıq fəaliyyətinə başlayıb. Rənglərdən can verib, müxtəlif janrlarda maraqlı əsərlər ərsəyə gətirib. Dövlət Rəsm Qalereyasında Milli İncəsənət Muzeyində, N. Gəncəvi adına Ədəbiyyat Muzeyində saxlanılan sığətli tablo, portret, mənzərə və natürmortları Azərbaycan rəssamlığının qənimət nümunələridir. Bakıda döndə-döndə fərdi sərgiləri təşkil edilib, Paris, Budapeşt, Qahirəyə yaradıcılıq ezamiyyətləri sanballı rəsmlər yaratmasına vəsilsə olub.

Güllü Mustafayevanı fərqləndirən cəhətlərdən biri də onun öz yaradıcılığında ədəbiyyat, incəsənət mövzularına üstünlük verməsidir. Sənətsəvərlər rəssamın “Nizami qoca aşığı dinləyir”, “Leyli və Məcnun mədrəsədə”, “Məcnunun Leylinin məzarı üzərində ölməsi” kimi sığətli əsərləri, “Məhsəti Gəncəvi” portreti dahi N.Gəncəvinin “Yeddi gözəl” poemasında bu möcüzəli sənət barədə dediklərini yada salır: “Surət-pərəstlər üçün surəti qəşəngdir, məzmunsəvənlər üçün də məğzi vardır”. Güllü xanımın portretləri Şirinin Xosrovu rəssam Şapurun çəkdiyi rəsmdə görüb ona aşiq olması qədər cəlbədidir, – desək, yanılmırıq.

XII əsr şairi Məhsəti Gəncəvinin ən uğurlu portretini,

Rəssam Maral Rəhmanzadə” portretləri də Güllü Mustafayevanın söz-sənət adamlarına sevgisinin təzahürü kimi dəyərləndirilə bilər. Bu bədii surətlər

fikrimizcə, Güllü Mustafayeva yaradıb. Zamanında Sultan Səncər ona bədahətən rübai söyləyən xanım şairə deyib ki, “to, meh-həsti” (yəni, “sən həmidən böyüksən”). Elə portret-dən də Məhsətinin böyüklüyü, ağayanağı görünməkdədir. Onu da xatırlasaq ki, Gəncənin Xərabət məhəlləsində yaşayan Məhsəti xanım gənc sənətkarları ruhlandırmaq üçün onlara şeirlər həsr edib, çox güman, Güllü Mustafayevanın çəkdiyi portreti də bəyənər və gözəl bir rübai ilə dəyərləndirərdi.

Təsadüfi deyil ki, Güllü Mustafayevanın qızı musiqişünas Zemfira Qafarova bu əsər haqqında deyib: “Onun vizit kartı – öz üzünün cizgilərindən istifadə edərək, yaratdığı XII əsrin xanım şairi Məhsəti Gəncəvinin portreti idi”.

“Yazıçı Süleyman Rəhimov”, “Abdulla Şaiq”, “Rəssam Səttar Bəhlulzadə”,

retlərindən boy göstərir. “Bizim uşaqlar” silsiləsində “Rahilə”, “Aytən”, “Ülkər”, “Skripka çalan Sevinc”, “Leyla”, “Sevinc”, “Balanişə”, “Rəna”, “Sevda”, “Lalə”, “Gülşən” və başqaları hərəsi öz parlaq dünyası ilə təqdim olunub. Bu barədə söz düşəndə Güllü Mustafayeva deyirdi: “Günəşli diyarımızın xoşbəxt uşaqları – gül nəfəsli körpələr neçə-neçə əsrimin qəhrəmanı olub. Hər dəfə də mənə elə gəlib ki, bu mövzuya yenicə müraciət edirəm. Dəfələrlə xarici ölkələrdə olmuşam. Balaca dostlarımla görüşüb söhbət etmişəm, portretlərini işləmişəm. Onları şən, xoşbəxt görəndə əlim də yaxşı işləyib, cizgilər, boyalar sanki öz-özünə tapılıb. Belə anlarda onlarla birgə mən də sevinmişəm, əsrimin yaxşı çıxacağına ürəkdən inanmışam”.

Onun bütün ətrafı sənətcilərdən ibarət olub. Bəstəkar Ramiz Mustafayev və dirijor Faiq Mustafayev Güllü xanımın qardaşlarıdır. Onun özünün gözəl səsi də olub və ailə məclislərində sevdiyi xalq mahnılarını, ariya və romansları həvəsle ifa edib. Tale elə gətirib ki, Güllü Mustafayeva iki dəfə ailə qurub və hər iki izdivacı rəssam həmkarları ilə olub – Həsən Haqverdiyev (həm də gözəl tar ifaçısı) və o, “gedər-gəlməz”ə sürgün ediləndən xeyli sonra isə Nəcəfqulu İsmayılova. Əməkdar artist, müğənni və rəssam Əli Haqverdiyev, musiqişünas, pedaqoq, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Zemfira Qafarova, orqan ifaçısı, Əməkdar artist Rəna İsmayılova və skripkaçı Sevinc İsmayılova onun övladlarıdır. Güllü Mustafayevanın rəsmlərinin rəng ahəngdarlığı və həzin ovqatını onun yaxın dairəsinin musiqişünlərdən ibarət olması ilə də bağlamaq olar.

Düz 30 il əvvəl haqq dünyasına qovuşmuş Güllü Mustafayevanın fırça ilə yaratdığı rəng “melodiya”ları bu gün də göz-könül oxşamaqdadır.